

тей до читання. Влітку, під час канікул, дітям 1–2, 3–4, 5–7, 8–9 класів пропонується прочитати і оцінити 6 книг із міжнародної добірки, а про одну, яка справила незабутнє враження, – написати твір (у нас в Україні також існують літні програми читання: «Канікули з книгою», «Літо і книга» та ін.). Таким чином дитяче журі визначає найпопулярнішу книгу. Участь у цьому проєкті залюбки беруть діти із 26 регіонів країни. Організатори запропонували дітям надіслати свої вислови про книгу. Із майже 2 000 висловлювань вони відібрали 50 кращих і надрукували їх на пластикових пакетах. Ось лише деякі з них: «Я + книга = друзі», «Я читаю – значить я живу», «Без книг – легше, але з ними – мудріше», «Давай зустрінемось в бібліотеці», «Почитай книжку – комп'ютер почекає». Опікується цим проєктом дитячий центр Національної бібліотеки Латвії. А ще досить цікаво і насичено проходить Фестиваль дитячого читання у рамках Латвійського книжкового ярмарку. Фахівці центру, а також 876 публічних бібліотек (при них функціонує 45 спеціалізованих відділів для дітей), однієї бібліотеки для дітей та 1 060 шкільних книгозбірень твердо переконані, що саме такі заходи сприяють популяризації читання, особливо на місцях. З цим досвідом учасників конференції ознайомила директор центру С. Третьякова.

У сусідній з нами Польщі досить поширені програми читання в школах, дитячих садках, відповідно до яких тут діють клуби читання. Вчителів і вихователів, котрі працюють у рамках цих програм, додатково і поглиблено навчають тонкощів дитячої психології. Всю цю роботу ініціює і координує Дитячий фонд Польщі під девізом «Читайте дитині 20 хвилин щоденно» (на конференції виступала його виконавчий директор М. Чойнака). До участі у цих програмах активно долучаються відомі польські артисти, спортсмени, співаки, журналісти (як тут не згадати наш Фестиваль дитячого читання в рамках Національного книжкового ярмарку у Львові, ініційований громадською організацією «Форум видавців», який також підтримують відомі і за межами України Р. Лижичко, С. Вакарчук, В. Кличко, М. і С. Дяченки та ін). Аналогом нашого Всеукраїнського тижня дитячої книги у Польщі є загальнонаціональний Тиждень читання дітей. Не менш важливим для спеціалістів Дитячого фонду Польщі є здійснення проєкту доставки книжок у неблагополучні райони за допомогою пересувних бібліотек (зокрема, туди, де високий рівень безробіття).

Про коло питань, що були предметом обговорення та дискусій у ході семінарів, свідчить їхня проблематика: «Відання для дітей. Підходи та ставлення до дитячої культури», «Культурна політика стосовно дитячої культури, культури

для дітей та культури з дітьми», «Використовуємо слова. Дитяча література як робоча галузь – написання, переклад, вживання в літературі для розвитку дитячої мови», «Образи та слова. Фільм, комп'ютерна гра, мультфільм. Інтерпретація тексту через інші засоби інформації – конфлікт чи згода з оригінальним текстом», «Використовуємо драму. Драма для дітей». Модератори семінарів, як і учасники конференції, у заключних виступах говорили про те, що діти – це індивіди з яскраво вираженими власними інтересами та потребами, на їхню думку потрібно зважати, залучати до творчості у будь-якому її прояві, сприяючи, спрямовуючи, але ніяким чином не нав'язуючи, частіше використовувати ігрові форми. Що стосується написання дитячих книжок, стимулювання дітей до читання, то головним залишається прищеплення їм навичок читання, а проблемою визнається мовний бар'єр між письменником і підлітками, оскільки автори дитячих книжок, в основному, пишуть свої твори для найменших читачів.

Про роль бібліотеки для дітей як одного із центрів дитячої культури, концепцію видань для дітей та значення осмисленої ілюстрації, захист культурної спадщини, педагогічне бачення культури для дітей у ході відкритих дискусій говорили ми, українські учасники конференції: автор цієї статті, В. Скнар – професор, завідувачка кафедри Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, А. Бардашевська – директор Херсонської обласної бібліотеки для дітей, С. Усс – художник видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА».

У м. Вісбі ми відвідали публічно-університетську бібліотеку, на першому поверсі якої розташовано дитячий відділ. Із 40 бібліотекарів, що працюють у книгозбірні, один відповідає за його роботу.

Після повернення зі Швеції я натрапила на таку інформацію: «Серед багатих країн дітям краще живеться у Нідерландах, Швеції, Данії і Фінляндії. До такого висновку дійшли експерти Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), вивчивши становище маленьких жителів 21 найбільш заможних країн світу, що входять в Організацію економічного співробітництва і розвитку. До показників порівняння входили матеріальне забезпечення, стан здоров'я і безпеки, рівень освіти, характер відносин із ровесниками та рідними. При цьому враховувались і оцінки дітей». І подумалось, що, для того, аби наша країна досягла такого рівня забезпечення життя дітей, багато можуть зробити і бібліотечні працівники, надаючи широкий доступ до світової та національної культурної спадщини, сприяючи розвитку їхніх творчих здібностей.

XIV МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ „КРИМ-2007”

9-17

червня ц. р. у Судаку відбулося найбільше зібрання бібліотечної спільноти на теренах колишнього СРСР, а можливо і Європи. Тема 2007 року – «Роль електронної інформації та електронних бібліотек у русі до суспільства, побудованого на знаннях».

Конференція вражала своїм розмахом. У ній взяли участь понад 1 700 осіб із 30 країн світу. Серед них не тільки держави СНД і Європи, а й В'єтнам, Ізраїль, Йорданія, Іран, Канада, Кенія, США. Були представлені практично всі види і типи бібліотек, велика кількість інформаційних організацій, вищих навчальних закладів, видавництв і видавничих організацій, культурно-мистецьких закладів тощо. Делегація від

України налічувала 470 осіб (з них половина – з Криму).

На урочистому відкритті конференції заступник міністра культури і туризму України В. Андріанов зачитав вітання учасникам форуму від Прем'єр-міністра України В. Януковича та міністра культури і туризму України Ю. Богуцького.

Програма конференції була дуже насиченою і різноманітною.

Питання, що стосуються національних інформаційних ресурсів і національних книгозбірень, електронних бібліотек, онлайн-технологій, інформаційного забезпечення

В. Кононенко

процесів освіти та управління, бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, підготовки бібліотечних кадрів, роботи бібліотек регіонів, для дітей і юнацтва, медичних, проблеми авторського права, захисту інтелектуальної й майнової власності бібліотек та багато інших, розглядалися на 15 секціях, 11 семінарах, 5 круглих столах та інших заходах (нарадах, засіданнях, презентаціях тощо).

Простежувалася тенденція збільшення кількості доповідей, пов'язаних з формуванням бібліотечних фондів, вибором різних форм електронної передплати.

До програми конференції було включено два великі самостійні заходи – Волошинські читання – до 130-річчя Максиміліана Волошина, та Герциковське читання, присвячені сестрам Герцик та поезії „Срібного віку”.

Серед нових проєктів варто відзначити виставку фотографій „Моя бібліотека”, конкурс відеофільмів про бібліотеки та бібліотечну діяльність, гру „Що? Де? Коли? в бібліотечному та видавничому світі”.

Традиційно проводилися дні бібліотек України, Білорусі, Росії, а також День бібліотек Криму.

День Росії присвячувався Національній програмі читання та Року російської мови. Висловлюючи надію на позитивні зрушення в бібліотечній справі, колеги з Росії неодноразово цитували висловлювання Президента Російської Федерації В. Путіна на підтримку бібліотек в Президентському посланні Федеральним зборам (27.04.07): «В нашей стране была выстроена в свое время уникальная библиотечная система, равной которой не было в мире. Однако за долгие годы недофинансирования она, надо признать, пришла в упадок. Необходимо нам на новой, современной основе возродить в стране библиотечное дело».

Основна увага на Дні Білорусі приділялася корпоративній взаємодії книгозбірень, проблемам створення національної електронної бібліотеки та кадровому потенціалу.

Програма Дня бібліотек України була цікавою за змістом і різноманітною за формою заходів, що проводилися. З доповідями виступили начальник відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек МКТ України І. Шевченко („Бібліотеки України і світова бібліотечна інфраструктура”) та директор Державної бібліотеки України для юнацтва Г. Саприкін („Управління знаннями”).

Панораму бібліотечної України з вдалим відеосупроводом представили: В. Кононенко („Національна бібліографія – це серйозно”, НПБУ), І. Лосієвський („Цінні і рідкісні книги України”, ХДНБ ім. В.Г.Короленка), І. Торлін („Обличчя бібліотек у віртуальному просторі”, НБУ для дітей).

Гостям Дня бібліотек України було запропоновано електронні презентації книгозбірень для дітей під загальною назвою „Як Івасик книжку про слона шукав”, в яких І. Базиленко (ЦБ для дітей, м. Миколаїв), Н. Попова (ОБ для дітей, м. Херсон), Н. Новицька (ОБ для дітей, м. Тернопіль) представили власні електронні ресурси як інструмент формування інформаційної культури читачів.

Зацікавлення викликав аукціон „Хто купить бібліотечні ідеї?”, котрий провела завідувачка кафедри ДАКККіМ, професор В. Скнар. Не залишили байдужими присутніх ідеї, що прозвучали у виступах Л. Лугової „Україна читає дітям” (ОБ для дітей, м. Львів), Н. Коротун „АРТ Кавун – все мистецтво в бібліотеці і не тільки» (ОУНБ, м. Херсон) С. Капранової „Вода для життя” – партнерський проєкт бібліотеки» (ЦБС для дітей, м. Севастополь), Л. Білоцерківської „Бібліотека сучасності – бібліотечно-інформаційний центр” (ЦБС, м. Нікополь), О. Соцкова „Експрес-служба професійної підтримки бібліотекарів малих міст і сіл” (ОУНБ, м. Луганськ).

Завдяки неординарному погляду на проблему, жваво му викладу і вдалому відеосупроводу велике враження справила презентація наймолодшого члена української делегації Ф. Ізюмова: „Чим Вам допомогти?”, – спитав юрист у бібліотекаря» (ОУНБ, м. Запоріжжя).

Також було проведено автограф-сесію проректора Харківської державної академії культури Н. Кушнарєнко, майстер-клас президента Української бібліотечної асоціації (УБА) В. Пашкової „Як працювати з журналістами: бібліотекар дає інтерв'ю”.

Завершив День бібліотек України круглий стіл „Зробимо бібліотеку символом демократії: стратегія і тактика діяльності Української бібліотечної асоціації”.

День бібліотек Криму мав назву “Бібліотеки Криму – створюємо різноманітність і унікальність бібліотечного ландшафту України”. Під час нього було проведено благодійну акцію „Українські книги – бібліотекам Криму” за участю Міністерства культури і туризму України, національних, державних, обласних бібліотек, УБА, видавництва «Фоліо» (м. Харків).

Як завжди, неперевершеною була щорічна доповідь голови Оргкомітету конференції, генерального директора ДПНТБ Росії Я. Шрайберга „Роль бібліотек у забезпеченні доступу до інформації та знань в інформаційному сторіччі”. Понад годину він уміло тримав увагу великої аудиторії. Цитати з Біблії, класичної поезії, цікавий та інформаційно насичений відеоряд (уривки з кіно і мультфільмів, численні схеми, діаграми) не просто вдало доповнювали розповідь, вони не дозволяли відволіктися від основної думки, полегшували сприйняття, примушували замислитися.

Просто й доступно доповідач говорив про найскладніші проблеми сучасного інформаційного суспільства (як він висловився – „информационный беспредел”); необхідність вправного орієнтування в безмежному морі інформації – на сьогодні вже є цифрової інформації в 3 млн. разів більше, ніж книжкової за всі роки існування книги („информационный джин стал неуправляемым”); розкрив перспективи подальшого успішного розвитку бібліотечної справи.

Тому і запам'яталися процитовані нашим російським колегою слова Є. Євтушенка: «Запомни, что безвыходности нет, безвыходность – то плод воображенья».

Я. Шрайберг зазначив, що ІФЛА і ЮНЕСКО підтвердили основні пріоритети, спрямовані, в першу чергу, на забезпечення вільного доступу до інформації та рух до інформаційного суспільства. ІФЛА, крім традиційних орієнтирів (бібліотечні проблеми країн третього світу, бібліографічні та класифікаційні стандарти і форми, обслуговування людей з обмеженнями в життєдіяльності тощо), накреслила й проблеми створення та використання вільних архівів інформації.

Разом із цим, в усьому світі сьогодні особлива увага приділяється питанню читання. Формувати культуру читання в епоху загрозливо-експансивного наступу електронних видань вкрай важливо. Зростання обсягів електронної інформації слід вітати, але не можна забувати про Велику Місію книги. Доповідач нагадав лозунг, який проголосила, вступаючи в 2007 р. на посаду Президента ІФЛА Клаудія Люкс: „Бібліотеки на порядку денному”. Він спрямований, перш за все, на захист інтересів бібліотек, підвищення їхнього статусу у суспільстві. Це програма Президента ІФЛА на найближчі два роки і нині це вже програма всього бібліотечного співтовариства.

Плідна і цікава робота конференції, змістовні зустрічі та професійне спілкування колег збагатили учасників форуму досвідом, новими ідеями, дали наснагу на подальшу роботу.

Висловлюємо подяку МКТ України, за фінансової підтримки якого стала можливою участь у конференції близько 30 фахівців бібліотечної галузі України.